

1. astəkipə məspəwəxin xə:nəbā.ŋ
2. mənəvɛɪnt ɪstəblumə gəŋgi.tə
3. tɛ.gəwōs.əɪdax spɪnəxə aɛ.ənoχmar mɪməsɪnəs
4. spɔ.ɟən ɪxənlastəχ wəwək
5. ɔptasχɪp kɛ.gəxə vəʔχɪmalt brōs.wt
6. dijəntɪmərman kɛtənsplɛ.ɪntər ɪxənəvɪŋər
7. dijəχɪpət lɛktəxən lɛpən ā.f // wɛx = weg //
8. ɪndɪfəbrɪk ɪsnɪkstəxɪn
9. kʊmdəgɛ.ɪ ɪʃhi:ɪ kɛ.ɪnt // da wɛk = dat weet.ɪk //
10. kəstələ.ɪn ook wel kɛ.gɪvəns ɪsɛf kəs fɪ:ɪ  
glɛskəs bi:ɪ // bɔ.ɪs = baas, hogergeplaatste //
11. brɛɪŋəns tʷɛ.ɪ kɪlōs.ə kɪp.s kəs (kɪkən ɟɪn  
onbekend) // kɪp.s kəs = kleine pruimen - kɔrsə =  
kersen - mətɛlə = morellen //
12. xəhɛbə mɪtər vɛ.ɪvə dɪkən wɛ.ɪn vɪxədrʊŋkə
13. kɛ.ɪ dɪxə.gəmə mɪdənəknɪpəl
14. ɪk kɛ sənə knɪ gəxɪ.n
15. vɪstənɔ.vənt wəɪnɪfɔ.lmɛx gəvɪɪt
16. ɪk sɛ.ɪ blɛ.ɪ dək mɛxəlɪ nɪmɛ.ɪ xɛ.ɪ gəgō.n
17. ɪk kɛbət nɪxəɔs.n kɪɪ // vɛɪnt //
18. wɪ hɛgət xəɔs.n - dən dɪɟə dɪtə.ɪn kʊmt
19. spɪn - spɪnə wɛbə - mətə.gəstɔl-ook rə.vəstɔl  
// spɪnə kəs verkleinw. van spinnen // Van iemand,  
die het haar niet glad heeft gekamd wordt gezegd  
dat hij een rə.vəstɔl heeft.
20. pɛt - mɪts - lā.ŋ - bənə.ə wɪ - vəʔvəɪt - wɛ.ɪ  
pɛdɛstul - kɛx - mət kɪkɔrs (m.v. kɪkɔrsə) - kəpɛt
21. dɪ kɛ.ɪl maktə də hɛ.ə lə wɛ.ɪɔlt ɔntfəxɪtə
22. ɪksəlu kɪɔlə kəs xɛ.ə və // kɪɔr.lə = kralen //
23. ɛŋəlɪnt lɔt fɔl a.ə wɪxɛ.ə pɪ stōs.ə pə
24. kɛ.ɪ ɪs mən kɛ.əz gəvɛ.ə tɔ // mən lɛləkən bɛ.ət //
25. gɪvəns tʷɛ.ɪ brɛ.ɪ stɛ.ə n - brɛjər - də brɪtɪtə
26. dastən bɛ.ɪt dastə.tər nɪmɪɪ
27. dɪjə mɪns hɛdən lɛvən əs mən pɪɪns
28. də(n) dɪ.vəl ɪsnɪ ɪndən kɛ.məl gəbɛ.ə və // lɪsɪfənd //
29. də xɔs.ə lɪŋ - ook - kɛ.ɪndət xɛ.ɪn mɪtə mɛstər  
nɔɔdɛ.ɪ gəwɪst
30. ɪkəntəχ nɪ kʊmə vɪɔdɛkɔr.ɪ xɛ.ɪ
31. də kʊj - ɔf də bɪ.ə stə dɪɪŋ kə gə.ɪ vɪndə  
lɛ.ɪnɔs.tmɛ.l-ook stəbər
32. kɛ.ɪ kənɪxə.n wɛ.ɪrə kə - kɛ.ɪ hɛt ɪn xən kɛ.ɪ  
// xənə kɔp en xən hɔ.ət //
33. dʊdɪs mətɛ.ə l en stɛk dɪɟə stɛ.lɪs ɪndɪjəm  
bɛ.ɪm
34. nɛ.ɟə - mɪtə kɛ.gəls wɔɔtər nɪmɪɪ gəpɪlt  
// spɔ.ə lə //
35. kɛ.ɟə - ɪk kɛbə alt wɛ.ɪ kɛ.ɪ gəɪpɪɪ
36. dɪpɛ.ɪ ɪsnɪɛ.ɪ p - dɛɪ ɪt nɔgən wɪtə pɪɪɪn
37. xə xɛ.ɪn nɔɔt lā.ɪnt en nɔɔdə wɛ.ɪ ɟ (lā.ɪnt =  
bouwland)
38. xə hɛ ɛɪst xən gɛlt mɛ.ɪ ɔp xə makt // ɛf kəs //  
// hɛləpə //
39. kɛ.ɪ xəlɪt nōs.ə t wɛ.ɪt brɛŋə
40. xɪstə hɛləfən dərōs.ə mə kʷɛ.ɪt
41. də mɪns mətə nɪvɔ.ə bəxəxə mət
42. ɪndə wɔɔt lɔwɪmə ɪs xə vɔ.ə lək // ɪndə xə lɛdɔ //
43. kɛ.ɪ kɛ.ɪ fɔl pɪɪɪt s ɪndə tɪ stəwəkɪs
44. wɛ.ɪ mətə dɔ.ə də hɛləfən kɛbə ɛn gəɛlɪ də  
ā.ndə hɛləf
45. hɛləfə tɛt ɪsmɛ.ɪ vɪpɔ.ə ɪɪ
46. ɪn xə mət sɛldə ɪsɔɔt əzən vɔrə kə en.  
əzən əmbɛ.ɪ
47. xə dʊn wɪt wɛt stə spɪɪŋə kən // m wɛdə x vɪ //
48. də mɔs.ə m kʷɛ.ə kɛ xə də mɔs.ə m ɛntɪ
49. dʊ ɛɪt ɪt fɛ.ɪ nɪstər ɪ sɛfə dɪ xɪt [vɛ.ɪ nɪstər =  
houten luik buiten - ɪɔ.ə m = ruiten met kozijn]
50. tɔgɪntə lɛ.ɟə vɪɔdə vɪŋə kɛ.ɪ tək - ɪt lɔf  
// tən hɔs.ə xɛ.ɪ gɔɪ.n //
51. bə də sprɪ.ɪ - kɪk fɔɔtənd ɪɪl - vəʔsprɪ.ɟə -  
ɔ.ə tɛ sprɪ.ɟə (ɔ.ə tɛ lɛ.gə bu.vande was) - —  
ɔ.ə tɛ brɪ.ɟə - kɔɪ. mətə kə // pɪɪɟə ɪnt stɔs.ə ɟə -  
ɪnt bəxə ɔ.ə nɔl - mɛɪŋ sɛxɪtə - ɪn bə tər m -  
ook brōs.ə t s mɛ.ɪɔ (ɛən bə tər m ɪs tʷɛɛ plɛtən)
52. dɪ vɔ.ə kɛtə kɔɪ.ə ɔf lɔtə kɪɪ pə

53. xē.īn vɔ. dər hē.təm xēsɟɔr.ː nɑxōs.ːl lɔtər  
 gō.n // ɔns vɔt - ɔns mut / maider het meist gezegd -  
 mun ook wel // di van kəlɪntjɛs - die van Karolien //  
 54. Ik hētəm afxɔɔl.ɟə vɔzɔlɔt.ɪ lənzət wɔl.tər  
 tə gɔ.n  
 55. vɔ.l vɛ.ɛzə zɪdɑ hi.ː nɪfɔ.l // ɪndəbɪɾt //  
 56. æ.rdɑ pɔt xē.īnɪfɔ.l wæːt // kɔlɔə zjɪn grɪjs  
geglazuurde met blauwe versiering er op //  
 57. dənōs.ːvɔspɔl.ɪ stɔ. bē.īdənōs.ːvɑ - dən hēːt  
 58. ɪmɛɾt ɪzət nɔx tə kɔ.ʊt vɔtɔbɑlɔ // hɪttə -  
lɪkkelen //  
 59. di kæ.ɪs ɟɪfɟut lɪxt wɔː  
 60. hē.ī tɪv kət pæːt ɔnzənənstɑt  
 61. tɪ kɪwɑm dɑ goeli ɪdərɟɔl.ɪ hi.ː nɔː dɑ kɛrɑmɔs  
 // ɪndɪtɛ.ːt //  
 62. dɑ pɔr.tər zɪn dɑ ɔnzən lɪ.vən hē.ɪ vɔlmɑktɪs  
 63. ɟəzɑ.x mɑwɛl (ɟut) mɔːtɔx xē.dənɪks tɛ.ɟəmə  
 64. dɑ xwɔlɔwɑ xɪlɑɟɑ.ː tərɪx kɪvɔr  
 65. ɟɔ.dɑ vɑndɔl.ɪ nɪkɔ.ɪtɔ  
 66. t.ɔzə ɔk xɛɪt hē.ɪ  
 67. xənɑmōs.ːtər ɪs kəpɪt - hē.ī kɑn vɔm dɑtɪ  
 kəpɪt ɪs nɪwē.ɪjɪr / vroeger stōs.ːm fɪts /  
 68. tɪs fɑndɑ.x wɑrɑmɟawɪst ɛntɪs ɔnɔnzɑxtəm  
 ɔf mōs.ːɟɪnɔl.vənt  
 69. dɑɟlɪŋskə lɔpt vɪ blōs.ːtɔvɔtɔ  
 70. dɔr.ɪs ɔnɔnɪxɔ.ː ɪndɪkɑn  
 71. ɪk wɔ.ː dɑtəpɔst - ɔf blōs.ːɟə ɔnɑmbɪf bɪɾt  
 72. mən hɑːt dɪzɛ.ː - ɪk hēpɛ.īn ɔn mən hɑːt  
 73. ɪ kɑn mɪɟɛnɔlwɑɪs - ɔf vɔː hɪ.rdɑ mɪnsɔ  
 vɔm gō.n  
 74. nɑ.ɪxɔf tɛ.ːt spɑnɔwɔt pæːt fɪrdənē.ɟə kɑ.ɪ  
 75. ɪk hēbɪm bɪtɟə kɔrtɔ vɑn vɑnmɑrɟə ɑfɑl  
 // vɪr dɑ mɪdɔx //  
 76. dɑ zōs.ːn vɑndɑ kōs.ːn ɪɾɪzɔk sɔldɔt xəwɪst  
 77. wɪtə ɟɛnəwɑ.ɟəmə kɔr ɔf zɔ.ɟəmə kɔr tɔwōs.ːnɑ  
 78. dɪ rōs.ːzə hēbɔlɑɟ dɔs.ːzəns - ook pɪkɔrs <sup>ɔn dɑ bōs.ːx</sup>  
 79. ɪk xɔlɔ.vɔɪ nɪks fɑn // ɔn wōs.ːt //  
 80. t hē.īnt wɑs dōs.ːt vɪrdɑzət kɔnɔlɔtə dɔp.ːpɔ

81. xənōs.ː ɟə ɛnzənōs.ː ɛt lōs.ːpɔ  
 82. dər mæskə - ɔf dɑ mæskə vɑndər ɪs mɪdɑn  
 mæntjə - ook bænɑkə nɔrt bɔsɪxɟɔ. n vɔm  
 bræ.mɑ tə pɪlɪkə // ɔn æ.ːpɔl bɛn //  
 83. dɔ.ɪ ɪxənɑ spɔt æ.ɟtɔlɔl.ːɪ  
 84. hē.ī xɛtɑ m kē.lōs.ːpɔ - hē.ī sɪxɛkts hɑːt  
 85. dɑ mɪnsə xɔx tɔnɪ ɔ.ɪndɔrs ɑxɛlt // dɑ rē.īk dɪv //  
 // xɪ.kɔ - zoeken //  
 86. dər mɔnt ɪs dɪxɔ.ɪ fɑndəndɔst  
 87. dɪɟwæx lɔp kɪvɔm - dɔ.ɪ hē.ːnɑ ɪxənɑvɔwɛx  
 88. ɪkɔx fɪrdən kɪlæ.ɪnɔ ɔn kɪlæ.ɪntɪvɔm // ɔn  
 tɪrɪmɔlkə voor kɔekjɛs //  
 89. dɑm bɔk ɪs kəpɪt xɟɟɔl.ɪ vɔm dɑtɪ ɔn kɔst  
 ɪnɟstɛk t hɑ  
 90. xəndɔ.ɔntjə wɑskɔːt mɔɪ en mɑɟut  
 91. æ.ɟtɔzɔn ɪzətɔt bɛstə vɑnɑl mɔl.ɪ  
 92. ɔnɔsɪlɔtɔr mɔtɟut kɪnɑmɪkɔ  
 93. xɪ.k mənɔn hɪt ɪs  
 94. ɪk wē.ɔt nɪ wɔrɔkɪm xɪ.kɑmɔt  
 95. ɔnɑfɪɪs en kɑ.ːwɔkɛldɔɪ ɪsɟut fɪzət bɪ.ː  
 96. ɪk mɪs ɔsɔblɪt dɪɾɪɟkə vɔm dɑtɪ kɪvɔ en  
 ɔ.ɪntɔstɑrɔkə  
 97. ɪk mɔt ɛɾzət fɪɟɔɪ ɪndɔstɑl kɪɾɛ.ɟə // ɔp dɛ.ːl //  
 98. mən bɪɟ.ɪ wɑs mɪɟ.ɟ  
 99. dɑ rōs.ːm bɪ.ɪ en mælək bɪ.ɪ hēdɔn ɟrōs.ːtɔɪt  
 100. dɪ mælək ɪs ɟɪnɛn xɪ.ɪ - stɪ.ɪtɪm dər mɑɪ  
 mē.ɪtɔɪx  
 101. wɔzɔ.ːwɑ dɪpɪt fɔl kɪnɔdɪn ɪnɔnɪɾ  
 102. dər ɪs nɪks vɪrɪm tɔxɟə - ɑ) hē.īs pɪɾsɪs ook  
 ɑrɔxɔkɪ.ɪ - b) dɑ xənɔkɪ.ɪ wɑɪsk  
 103. hē.ī kɪvɔm nōs.ːt ɔmɔnɪt ɔs.ːvɔrtɛ.ɪt en tɔlɔs.ːt  
 104. ɪnɪtɑl.ɪɟə xē.īndɔr bɑɪɟə dɪɾɪ.ɪspɔ.ːwɑ -  
 spɔ.ːwɑ en spɛ.ːɟə = overgeven  
 105. dɪrɔv dɑ ɟɛ.ː dɔ.ɪ ɔp tɔ dɔ.ːwɔ  
 106. ɪm bɔmɔl hēbɔxɑ ɔn stɪk fɑndɔbɪrɪx vɔl.ɪzə  
 // ɪm blōs.ːm //  
 107. ɟə mɔtɪs nɑrɔns fɪlɔ kɪvɔ hē.īkɔ

108. he. i s fan lō. vā afxə kumə mɪf. ləntə en  
gælt // mɪdən dɪkə pɔrtəmənə. j //  
109. did. f. r i s fan lō kə hō. ut xoməkt // onəm lō. ək //  
110. ɔngətɔ. u wəɔ vɪ. u məkənənə. jə  
111. ɪk he p hɪ. r graxəzə. t mɔrtɪs xɪngut sɪ. t  
112. dɪjəm - əf. dɪmbrə. u wɔrɪ. t datnɔxtədy. r i s  
vmtəbɔ. u wə  
113. bə. kɔr - ɪk bə. k - gɛ. i bə. kt - he. i bə. kt - bə. kt. i -  
wɛ. i bə. kɔ - ɪk bə. kts - gɛ. i bə. kts - he. i bə. kts -  
wɛ. i bə. kts - wɛ. i he bə. gə bə. k  
114. bɪjə - ɪk bɪj - gɛ. i bɪt - he. i bɪt - wɛ. i bɪjə -  
bɪjə wə - ɪk bō. əj - ɪk he p xəbō. əj  
115. tɪzən klæ. i ntjə - mɔt tɪzən fɛ. i n (van een  
lɪgəw) // ɔn fɛ. i n dɪŋ = een fɪn kɪnd //  
116. gə kənt hɪ. r ɔ. i ər kɪ. i gə vptəmæ. t  
117. he. i he xəzə. t datɪ v mædɪ. n kəzəl  
118. də mɛ. i t zɪn datɪ gə lɛ. i k hɔ. // ət dɪnst mæskə  
is modern //  
119. dər wə. rə vɛ. i f pɪ. i zə  
120. ɔndər dɪjən ɛ. k lɪgə v. lɛ. i kɔls  
121. twɔ. tɔr xaldɔ. tək gɔ. n hō. kə - t kɔktəl  
122. t hō. əj ɪsnɔxɪ. n - tɪsnɔx mɔpəxə mɔ. i t  
123. mɔjən ɛ. zə mɔ. kəzə mɪtəndō. əj ɔr vənənə. t  
124. də bɪmpkə xaldɔ. r slɛx kɪnəgɪjə // nɪmæ -  
kɔlək // dəs mɪ. jələk //  
125. də pɔstō. əz he. t xɪjə wɛ. i n  
126. ɔns ɔ. u w hɛ. ɪs ɪs afxə brɔ. nt  
127. də rō. ə mɔpɪ. t ɔ. t də ɔ. t vəndə kɪj  
128. də kɔstər lɛ. i t - ɔn kɪ. i s - t wɛ. i kɪ. i s // kɪ. i s kɪ. i s

129 dā bō<sup>2</sup>.m vāndakwē<sup>1</sup>.wō<sup>1</sup>.gā bōē<sup>1</sup>.gā dā<sup>2</sup>.  
 130 dā t wē.ī dōē<sup>1</sup>.tē sōs kwā.mā nō<sup>2</sup> bōē<sup>1</sup>.tē  
 131 zā hē bānām bāntēn bō<sup>2</sup>.w gā sō<sup>1</sup>.gā  
 132 dā sō<sup>1</sup>.s is mbitjā dān - fō<sup>1</sup>.w  
 133 dā snē<sup>1</sup>.w lē dīk  
 134 tē s bōkā<sup>1</sup>.nt mē<sup>1</sup>.w gā sō<sup>1</sup>.gā dā ku gā zin hēp  
 135 mē<sup>1</sup>.w pō<sup>2</sup>.t wō<sup>1</sup>.nō<sup>1</sup>.m hē. lē ē<sup>1</sup>.jstāt  
 136 dūn - ēk dūjōt - gē<sup>1</sup>.dūgōt - hē<sup>1</sup>.dūgōt - wē<sup>1</sup>.  
 dūnt en dūnōt - gē<sup>1</sup>.dūgōt - zā dūnt en zē<sup>1</sup>.  
 dūnōt - ēk dē<sup>1</sup>.nōt - gē<sup>1</sup>.dē<sup>1</sup>.nōt - hē<sup>1</sup>.dē<sup>1</sup>.nōt -  
 wē<sup>1</sup>.dē<sup>1</sup>.nōt - gē<sup>1</sup>.dē<sup>1</sup>.nōt - zē<sup>1</sup>.dē<sup>1</sup>.nōt -  
 dē<sup>1</sup>. - of: dē<sup>1</sup>.nēk tē - dē<sup>1</sup>.nē t mē<sup>1</sup>. - dē<sup>1</sup>.jō  
 zē<sup>1</sup>. t mē<sup>1</sup>.  
 137 dā<sup>2</sup>.pō<sup>2</sup> - dā<sup>2</sup>.pō<sup>2</sup>.rōk en dō<sup>2</sup>.pō<sup>2</sup>.rōk - dō<sup>2</sup>.pō<sup>2</sup>.fōnt -  
 dā sō<sup>1</sup>.dō<sup>1</sup>.tē  
 138 dō<sup>2</sup>.rō<sup>2</sup> - hē<sup>1</sup>.dō<sup>2</sup>.rō<sup>2</sup> - hē<sup>1</sup>.dō<sup>2</sup>.rō<sup>2</sup> - hē<sup>1</sup>.hē. gā dō<sup>2</sup>.rō<sup>2</sup>  
 139 bē<sup>1</sup>.nds - ēk bē<sup>1</sup>.n - gē<sup>1</sup>.bē<sup>1</sup>.nt - hē<sup>1</sup>.bē<sup>1</sup>.nt - wē<sup>1</sup>.  
 bē<sup>1</sup>.nds - gē<sup>1</sup>.bē<sup>1</sup>.nt - zā bē<sup>1</sup>.nds - bē<sup>1</sup>.ntē -  
 bōntē - ēk hē<sup>1</sup>.bōnds  
 140. Locale Landmaten: mē<sup>1</sup>.hōnt - mē<sup>1</sup>.mā rōgā -  
 mē<sup>1</sup>.mā bāndō<sup>2</sup> - mē<sup>1</sup>.rōj - Er gaom voor rōj in de hē.  
 141 Locale Watermaten: dā wō<sup>1</sup>.l - dā mō<sup>1</sup>.s - dā  
 nē<sup>1</sup>.ī mō<sup>1</sup>.s - dā ā<sup>1</sup>.mō<sup>1</sup>.s (Maasloop is hier gecorri-  
geerd, er is een bocht afgesneden) - dā wē<sup>1</sup>.tē rōj  
 (Dege is voor enige jaren gegraven, water uit de  
Waal wordt er in gepompt, loopt naar het westelijk  
deel van de Bommelerwaard)

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is : rɔsɔm

De inwoners heten : rɔsɔmsə mɛnsə

Hun bijnaam luidt : dɔ olɪty.tɔ en dɔrlsə kra.jə - kɪnɔsɔe.ʔlɔ = Hurwenense uilen.

Rijmpje, waarin verschillende plaatsen worden genoemd:

bɔmɔl ɪzən dɔs.əjə stɔt

kɪnɔ ɪzən ɔe.ʔlɔgɔt

dri.l ɪzən kra.jənɛst

rɔsɔm ɪzət ɔlɔrɔbɛst - dɔrlsə kra.jə is de bijnaam van de bewoners van Driel (in de Bommelerwaard).

Getal inwoners op 1 jan. 1952 : ± 1550.

Geografische toestand. Gedeelten van het dorp: st dɔrɔp (het centrum) - tɔs.ʔmɔ (gedeelte, waar veel Romeinse oudheden zijn gevonden) - gɪnɔwɔr.j - dɔ ɪnɔl (ligt in de kom van het dorp) - t kɪntɔn bɛnt (de Maasdijk) - dɔn y.ʔdɛ.ɪk (de Waaldijk) - dɔ mɪt lɔstrɪt - dɔn dɔrnɪʃ (Doorningsstraat) - dɔn ɔxtɔrdɛ.ɪk - dɔ ʔxɔ.ɔs (bij St.-Andries).

Er is geen verschil in dialect in de verschillende gedeelten.

Uitspraken van bestaan: gemengd bedrijf, een steenfabriek - arbeiders gaan naar scheepstimmerwerf in Zalt-Bommel - zijn arbeiders op de glasfabriek te Leerdam geweest en op de jamfabriek de Betuwe te Biel - gaan arbeiders naar steenfabrieken op andere plaatsen. Vroeger waren er in Rossum aannemers.

Zegsteden. 1. Hendrika J. Jansen-Liebrecht (vrouw van gemeentesecretaris) - 57 j.; geb. te Rossum; heeft hier altijd gewoond; V. en M. in Rossum geboren; doet gewoonlijk haar best niet het dialect van Rossum te spreken.

2. Cornelia Helena de Wit - van de Wetering (vrouw van autobuschauffeur); 47 j.; geb. te Rossum; heeft hier altijd gewoond; V. en M. van Rossum; spreekt altijd dialect.

3. Geerttruida Jozijna Cretius-Likreunden (vrouw van ondernemer autobusbedrijf); 41 j.; geb. in Hurwenen (grenst aan Rossum), woont nu 19 jaar in Rossum; V. en M. uit Herewaarden. Spreekt altijd dialect.

(Zegsteden beweren, dat er geen verschil is in het dialect van Hurwenen en Rossum).